

WORKSHOP

Er det mission?

Erfaringer fra menighedernes kontakt med nydanskere

(1)

Ord, hænder og nærvær

Birthe Munck-Fairwood, Tværkulturelt Center

Vi har netop fejret Kristi Himmelfart - den ofte oversete kirkefest, der markerer, at Kristus ikke længere er fysisk til stede på jorden. I stedet er han hos sine disciple på en ny måde. Det fysiske fravær betyder, at Kristus har overladt til os, hans efterfølgere, at være hans nærvær i verden. Kristi Himmelfart markerer den dag, hvor Kristi hænder blev vores hænder, og Kristi ord blev lagt i vores mund.

Det er på alle måder grænsesprængende. For vi har ikke kun fået til opgave at være Kristi nærvær blandt mennesker, der ligner os selv. Læser vi Det Nye Testaments skildring af, hvem Jesus gav sit nærvær til, spiste hos og tilbragte tid sammen med, opdager vi, at han meget ofte færdedes blandt de mennesker, vi møder i de multietniske sogne i dag – mennesker i periferien af samfundet.

Kristus brugte tid sammen med de marginaliserede, de oversete og udstødte, de magtesløse og dem, for hvem livet var mislykkedes. Børnene. Enkerne. Dem med de forkerte navne, den forkerte religion og den forkerte etniske baggrund.

Et gammeltestamentligt ordsprog minder os om den større kontekst: *Den, der forbarmer sig over den fattige, ærer hans skaber.*” (Ordsprogenes Bog 14,31) I Matthæusevangeliet er budskabet eksplicit: Jesu disciple kan ikke adskille forholdet til deres mester fra deres relationer til de fremmede i deres land:

”Jeg var fremmed, og I tog imod mig. ... ”

”Alt, hvad I har gjort mod en af disse mine mindste brødre (og søstre), det har I gjort mod mig.” (Matt. 25, vers 35, 40 - og 45)

Det, der gør kristendommen anderledes end andre religioner, er at Gud valgte at blive menneske på et bestemt sted og tidspunkt i historien. Han kom ikke som et magtfuldt medlem af samtidens religiøse elite. Han kom som vores tjener. Til forskel fra andre religioner tror kristne på en Gud, der identificerer sig med de marginaliserede - de fattige, svage og udstødte, de umoralske, de fremmede og dem, der tilhører etniske og religiøse mindretal.

Kristendommen har aldrig været abstrakt. Vores gudsforhold kan ikke adskilles fra vores forhold til vores næste - og dermed heller ikke fra vores forhold til flygtninge og indvandrere. Det er det absolutte grundvilkår for alle, der vil kalde sig kristne. Så hudløst hverdagsbunden er kristendommen. - Derfor er der ingen vej udenom: Flygtninge og indvandrere kommer også kirken ved.

MÅLGRUPPEN: Nydanskere - hvem er de?

Terminologi

Den gængse: Indvandrere, flygtninge, andengenerationsindvandrere, de etniske, *de andre*.

Bedre: Medvandrere, medborgere, nye danskere, førstegenerationsdanskere. Til sammen er vi os - mennesker, der bor i samme land.

Frivilligt / ufrivilligt

Det er vigtigt at huske at skelne mellem *indvandrere*, der er kommet til Danmark frivilligt for at arbejde, og *flygtninge*, der er her ufrivilligt, fordi deres liv var i fare i deres eget land.

Statistik

Alle med **udenlandsk baggrund**: 463.235 (flygtninge, indvandrere og efterkommere)

- Heraf **udenlandske statsborgere**: 270.051

- Heraf **danske statsborgere**: 193.184

- Heraf **født i Danmark**: 112.799

Nettilgang af udlændinge i 2005: 10.369

- Heraf flygtninge: 1.151

- Heraf familiesammenførte: 3.525

Religion

Kristne: Ca. 120-150.000 (mellem 1/3 og 1/4)

Muslimer: ca. 207.000 (lidt under halvdelen)

Hinduer: ca. 8.000 (knap 2 procent)

Buddhister: ca. 14.000 (godt 3 procent)

Alder

Ca. 170.000 er under 24 år.

Kontakt med kirken

Kristne nydanskere (både praktiserende og kulturkristne) har generelt mere kontakt med kirken og kirkelige tilbud end nydanskere, der har en anden eller ingen religion. Det afspejles i de enkelte etniske gruppers kontakt med kirken, hvor grupper med kristne mindretal generelt har større kontakt end grupper, hvor der er meget få eller ingen kristne.

Større grupper med nogen kontakt til kirken:

- Iranere, irakere, tamiler, vietnamesere, eks-jugoslaver, afrikanere og latinamerikanere.

Større grupper med meget lille kontakt til kirken:

- Pakistanske, tyrkiske og marokkanske indvandrere samt somaliske, afghanske og palæstinensiske flygtninge.

KIRKELIV I DANMARK - en mosaik

Folkekirken: Folkekirken er Danmarks største kirkesamfund med ca. 2.200 sogne, 2.400 præster, 18.000 menighedsrådsmedlemmer og 2.400 kirkebygninger. 83,1 procent af befolkningen er medlemmer af folkekirken (2004). En række kernemenigheder med mange års erfaring med kontakt med nydanskere. Andre steder er der meget lidt eller ingen kontakt.

Katolske menigheder: Ca. 35.000 medlemmer fordelt på knap 50 menigheder. Ca. 1/3 er ikke født i Danmark. Betydelig kontaktflade til nydanskere.

Frikirker: 12 frikirker får det næste år mulighed for at sætte særligt fokus på integration med hjælp fra Kirkernes Integrations- tjeneste (fokuskirker). Generelt har frikirken en betydelig kontaktflade til nydanskere, da tærsklen her ofte er lavere end i folkekirken.

Migrantmenigheder: Der findes ca. 150 internationale migrantmenigheder i Danmark med rødder i Afrika, Asien, Mellemøsten, Latinamerika og de øvrige europæiske lande. Her holdes gudstjenester på over 30 forskellige sprog.

Stærke sider:

- Indrager hele menneskelivet i kristendommen

- Klart kristent budskab (klassisk kristendom)
- Stærk og smittende fællesskabskultur
- Stærk frivillighedskultur
- Solidaritet ud fra fælles baggrund og virkelighed
- Giver opgaver og ansvar
- Færre sproglige/kulturelle barrierer
- Man er stolt af sin menighed og inviterer gerne andre med...

Særlige udfordringer:

- Manglende kontakt med danske netværk
- Risiko for isolation
- Sproglige barrierer for børn og unge med dansk som førstesprog.

FOLKEKIRKEMENIGHEDERS ERFARINGER

Her er mangfoldighed nøgleordet. Det gælder både med hensyn til arbejdsmodeller, tilgange og motivation, målgrupper, den lokale situation og de konkrete muligheder.

Det personlige møde: Fællestræk ved de bæredygtige modeller er, at de formår at facilitere et personligt møde mellem mennesker i øjenhøjde og bygger på respekt for det enkelte menneske.

Kristen livsstil: Ansatte og frivilliges personlige livsførelse og evne til at fungere som rollemodeller har stor betydning for et projekts troværdighed. Et åbent og autentisk kristenliv afføder respekt.

Tydelig kristendom: Det er vigtigt, at medarbejdere om nødvendigt er i stand til at sætte ord på deres kristne tro.

Samarbejde med kristne nydanskere: Der hvor kristne nydanskere inddrages i projekter, tilføres arbejdet vigtige sproglige og kulturelle ressourcer, kontaktheden bliver bredere, og der er større sandsynlighed for, at tilbud matcher målgruppens oplevede behov.

Der tales meget om to grøfter:

(1) At evangeliet bliver ord uden handling.

(2) At evangeliet bliver handling uden ord.

Praksis ude i sognene viser, at der snarere er tale om forskellig vægtlægning end et enten/eller. I det konkrete møde med et andet menneske kan det kristne evangelium aldrig isoleres fra muligheden for ord eller muligheden for konkret handling.

MISSION FORUDSÆTTER NÆRVÆR

Nærvær er en forudsætning for al mission (undtaget satellit-TV, radio og internet...).

Hvis kristne danskere ikke tilbringer tid sammen med nydanskere, der har en anden eller ingen religion, er det de færreste, der nogen sinde vil finde ud af, hvad kristendom er.

De fleste kulturer i verden er det, der på engelsk hedder "relational". De bygger på relationer mellem mennesker. Hvis man har et vigtigt budskab, skal der først opbygges tillid på det menneskelige plan. Ellers bliver budskabet ikke hørt.

Nærvær modvirker generalisering. Fordomme har svært ved at overleve mødet med enkeltmennesker.

Nærvær handler om at være til stede i hinandens liv: At bo i de samme områder, have børn på de samme skoler, handle i de samme butikker, arbejde på de samme arbejdspladser. Nærvær starter med, at man hilser på hinanden. Lærer hinandens navne. Smiler til hinanden på gaden. Nærvær handler om samvær.

Nærvær konkretisters i handlinger og i ord. Vi kan ikke forkynde kristendommens budskab om kærlighed og tilgivelse for mennesker, vi ikke har kontakt med - mennesker, vi er bange for, bevidst tager afstand fra eller ligefrem foragter. De mærker det med det samme.

MISSION: HÆNDER OG HANDLINGER

Det kristne evangelium har hænder og tager skikkelse i handlinger - handlinger til gavn for nydanskere (diakoni) og handlinger sammen med nydanskere til fælles gavn (diapraksis).

Eksempler på handlinger til gavn for nydanskere: Frivillig danskundervisning, sprogcafé, lektiehjælp, økonomisk og materiel hjælp, børneklubber, hjælp til at asylbørn kan komme på kristne friskoler, tværkulturelle sommerlejre, fortalervirksomhed (for eksempel for de afviste asylansøgere fra Irak og Kosovo).

Eksempler på handlinger sammen med nydanskere, hvor begge parter er aktive, har lyst og interesse i at gøre noget sammen og får lige stort "udbytte": Sport på tværs, middage på tværs, bøn for fred, projekter til gavn for lokalsamfundet.

Der er selvsagt brug for begge slags handlinger. Men mens handlinger til gavn for en anden gruppe forudsætter ulighed og forhåbentlig vil være tidsbegrænsede, bygger handlinger

sammen med andre på ligestilling og er ikke underlagt samme begrænsninger.

MISSION I ORD

10 eksempler i en dansk kontekst

(1) Proklamation

Eksempel: Børneklubber med vægt på traditionel forkyndelse af kristendommens grundsandheder.

(2) Sammenligning mellem religioner

Eksempel: Børneklubber, hvor der knyttes til ved børnenes religion og virkelighed ved brug af fælles ord og begreber til at forklare kristne grundsandheder.

(3) Konfrontation

Eksempler: Debatter, hvor der tages udgangspunkt i uenighed, og hvor deltagerne kritiserer hinandens religion.

(4) Dialog / Samtalegrupper

Eksempler:

- *Islamisk Kristent Studiecenter; KIVIKs pigeaftener*
- *Teen-Dialog*

(5) Besvarelse af de andres spørgsmål

Eksempel: Kristne mødesteder, hvor medarbejderne er parate til at besvare spørgsmål om deres tro, når de bliver spurgt - og evt. selv stiller spørgsmål. Det forudsætter, at medarbejderne er gode og opmærksomme lyttere.

(6) Jeg-budskaber:

Eksempel: I samvær med muslimer og andre, der har en anden tro, fortæller kristne, hvad de selv har set og hørt, uden at kritisere andres tro.

(7) Du-budskaber

Eksempel: I samvær med muslimer og andre, der har en anden tro, sætter kristne konkrete ord på, hvilken respons de mener, at evangeliet fordrer: "Du skal..."

(8) Tilbud om bibler på forskellige sprog

Eksempel: En række kirker har bibler på forskellige sprog stående i kirkerummet eller på kirkekontoret. Nydanskere, der udtrykker ønske om det, tilbydes en gratis bibel.

(9) Kristne fjernsynsprogrammer

Eksempler: Den kristne arabisksprogede kanal SAT-7, der kan ses af mange i Danmark.

(10) Internationale gudstjenester

Eksempler: Gennem årene har en lang række kirker arrangeret særgudstjenester for asylansøgere, hvor også muslimer regelmæssigt deltager.

ER DET MISSION?

Mission handler om mødet mellem mennesker. Det er et møde, der ikke lader os uberørt. Mødet forpligter. Når jeg ser ind i et andet menneskes øjne, ser jeg et medmenneske.

I stedet for at indsnævre begrebet mission tror jeg, at vi skal gøre det større. Stort og rummeligt og farverigt. For når jeg ser ud over kirkernes kontakt med nydanskere, ser jeg noget, der er langt større og rummeligere end de forestillinger, mange gør sig, når de hører ordet mission.

I mødet med nydanskere bliver vi udfordret på vores grænser og definitioner som kirke og kristne. Mange har oplevet, at i det personlige møde ansigt til ansigt med mennesker fra andre verdensdele kommer de velkendte ord

og begreber til kort. De bliver for snævre. De strammer om livet, som Benny Andersen sige et sted.

Derfor har jeg mest lyst til at sætte det slidte ord "mission" i langtidskarantæne og i stedet opfordre os alle til at bruge andre ord til at beskrive det, vi vil som kirke og kristne i mødet med nydanskere i vores land. Det ville hjælpe til at stille skarpt på de reelle forskelle og afklare misforståelser - og måske også åbne op for nye muligheder for samarbejde.

HVAD ER DET SÅ, VI VIL?

(1) At give nydanskere, der har en anden eller ingen religion, mulighed for at møde kristne personligt, så de kan se, hvilke værdier kristne praktiserer, og høre om kristendommen fra kristne.

(2) At fjerne fordomme og misforståelser om kristendommen.

(3) At være en kristen indflydelse i nydanske børns liv

(4) At give nydanskere lyst til at finde ud af mere om den kristne tro, og hvad det vil sige at følge Kristus.

Det kristne liv handler om efterfølgelse - ikke om kulturel konformitet. Jesu disciple er mennesker, der hungrer efter retfærdighed i verden. Mennesker, der stifter fred. Mennesker, der følger i hans fodspor.

(2)

Case story: Her hos os i Gellerup ...

Sognemedhjælper Anette Lemonius, Gellerup Kirke

”Kristen solidaritet, der viser sig i praksis, er et vidnesbyrd for muslimer.” *(workshopdeltager)*

Gellerup Kirke i Brabrand ved Århus kunne den 6. juni fejre 30-års jubilæum. 140 fremmødte var med til festgudstjeneste med efterfølgende fællesspisning og underholdning.

Vi fejrede en kirke i et sogn, der på 30 år har gennemgået en enorm forandring. I dag er Gellerup et af Danmarks mest multietniske sogne, hvor omkring to tredjedele har udenlandsk baggrund - størsteparten fra Mellemøsten. De fleste er muslimer, men vi har også kristne med udenlandsk baggrund. Mange af sognets familier er på overførselsindkomst. Området har været præget af store sociale problemer, men i dag oplever vi, at udviklingen er ved at vende takket være en massiv indsats og store investeringer i området.

Gellerup Kirke har haft store problemer med hærværk mod kirken og biler på parkeringspladsen, smadrede ruder og chikane fra en gruppe lokale unge. Men efter at kirken for nogle år siden ansatte to muslimske vagtmænd fra områdets fædregruppe, aftog problemerne! Vagtmændene er i dag vores gode venner og kommer og holder vagt ved alle gudstjenester og kirkelige handlinger. De har lært at sige ”god søndag” og ”glædelig jul”!

Vi har valgt først og fremmest at være kirke for de kristne. Kristne nydanskere kommer fast i kirken til søndagsgudstjenesten, og en del gør også brug af kirkens andre tilbud. Andre kommer til for eksempel de internationale aftener men ikke til søndagsgudstjenesten. Muslimer og alle andre er også velkomne, men det er vores erfaring, at det i praksis ofte er svært at samle begge grupper til fælles aktiviteter. Der skal først opbygges

personlig tillid mellem de pågældende. Kristne fra Mellemøsten har ofte dårlige oplevelser og store sår med fra hjemlandet, hvor mange har levet som anden classes borgere i muslimske lande.

Eksempler på aktuelle tilbud og aktiviteter:

- Internationale aftener med fællesspisning 6-8 gange året. Meget populære med ofte omkring 100 deltagere.
- International samtaleklub for kvinder: Økumenisk gruppe, hvor vi blandt andet diskuterer kvinders rolle i forskellige kulturer, i Bibelen og vores kirke.
- Kreative kvinder: Kreativitet og hyggeligt samvær.
- International bibelkreds
- Internationale kirke en gang om måneden med gudstjeneste, børneklub og café.
- Gettogether: Kristne unge samles midt i Gellerupparken for at lave udendørs aktiviteter for børn i området to gange om ugen.
- Gellerup Kirke var med til at starte Kristent Informations- og Videnscenter for Islam og Kristendom.
- Kursusforløb om islam og kristendom for menigheden med moskébesøg.
- Pigecafé for kristne og muslimske piger med besøg i blandt andet kirken og en moské.
- Julevandring i kirken for børnehavenbørn (de fleste muslimer).

- Besøg af skoleklasser fra naboskolen, hvor langt de fleste børn er muslimer.

- Østens Gamle Assyriske Kirke holder gudstjenester i Gellerup Kirke, ligesom andre migrantmenigheder også har brugt kirken.

Læs mere om Gellerup Kirke på www.gellerupkirke.dk
Sognemedhjælper Anette Lemonius: tlf. 8625 4717 -
al@gellerupkirke.dk